

Такриз

ба автореферати диссертатсияи унвончӯ Бобозода Зебо Абдукарим дар мавзӯи «Шуури иқтисодӣ ва роҳҳои тақмили он дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон» (таҳлили иҷтимоӣ-фалсафӣ) барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 6.3.7 – фалсафаи иҷтимоӣ

Дар шароити гузариш ба муносибатҳои нави иҷтимоӣ иқтисодӣ як қатор масъаласе арзи вучуд намуданд, ки таҳлили иҷтимоӣ-фалсафиро тақозо менамоянд. Ба андешаи мо, шуури иқтисодӣ аз ҷумлаи онҳо мебошанд, зеро баъди пошхӯрии Иттиҳоди Шуравӣ низоми пештараи муносибатҳои иқтисодӣ аз байн рафта, дар даврони соҳибистиклолӣ ба ҷойи онҳо сохтор ва арзишҳои нави иқтисодӣ ташаккул ёфтанд, ки онҳо ба мазмуну мундариҷаи шуури иқтисодӣ бетаъсир намонданд. Дар ин робита бояд таъкид кард, ки баъзе паҳлуҳои алоҳидаи раванди мазкур аз ҷониби иқтисоддонҳо, сотсиологҳо, сиёсатмадорону коршиносон омӯхта шудаанд. Аммо бояд зикр кард, ғояҳои баёнгашта хислати фрагментарӣ доранд ва то ҳол шуури иқтисодӣ ҳамчун шакли шуури ҷамъиятӣ ба таври алоҳида мавриди таҳлили иҷтимоӣ-фалсафӣ қарор дода нашудааст. Аз ин рӯ мавзӯе, ки аз ҷониби диссертант интихоб ва таҳқиқ гаштааст, бешубҳа мубрам ва аз аҳамияти илмӣ назариявӣ ва методологӣ ҳолӣ нест.

Таҳлили автореферати диссертатсия собит менамояд, ки унвончӯ ҷанбаҳои муҳимтарини шуури иқтисодиро дарёфт намуда, онҳоро дар мундариҷаи кори илмӣ ҷой дода, мавриди таҳлили иҷтимоӣ-фалсафӣ қарор додааст. Бояд зикр кард, ки объект ва предмети таҳқиқот дуруст муайян карда шудааст. Унвончӯ адабиёти мавҷударо омӯхта ва таҳлил намуда, ҷанбаҳоро дарёфт намудааст, ки то ҳол омӯхта нашудаанд. Махз ҳамин нуктаҳо ба сифати предмети таҳқиқоти худ қарор додааст.

Яке аз нағзҳои муҳими кори таҳқиқотии Бобозода З.А., дар он аст, ки ӯ таълимоти иқтисодии мутафаккирони Ғарбу Шарқ, хусусан ҳикмати амалии мутафаккирони асримиёнаи тоҷикро дар масири шуури иқтисодӣ мавриди омӯзиш қарор додааст. Дар аввал чунин ба назар мерасад, ки ҳикмати амалии ниёгон ба мавзӯи баррасишаванда на он қадар алоқаманд аст. Вале агар ба умқи таълимоти онҳо ворид шавем, ҳоло дар замони худ онҳо таъкид намуда буданд, ки барои пешбурди хоҷагии хонаводагӣ (иқтисодиёт) нақши омилҳои маънавӣ, ба мисли саводнокӣ, меҳнатдӯстӣ, рӯстагорӣ, ҳалолкорӣ, масъулиятшиносӣ ва соир хислатҳои инсон нақши бориз доранд.

Қобили таваҷҷуҳ аст, ки диссертант Бобозода З.А. тавонистааст андешаҳои мазкурӣ ниёгонро ба вазъи шуури иқтисодии ҷомеаи муосири Тоҷикистон пайваст намуда, аҳамияти онҳоро муайян намояд. Ба таври алоҳида муаллиф таъкид намудааст, ки таҷрибаи гузариш ба муносибатҳои нави иқтисодӣ аз субъектҳои хоҷагидорӣ ба ғайр аз захираҳои моддию пулӣ, дониш таҷриба, тафаккури эҷодӣ, маънавиёти бегазанд, масъулиятшиносӣ, интизоми қавӣ, маҳорати идоракунӣ, ватанпарастиро тақозо намуд.

Навгони дигари кор дар он аст, ки унвонҷӯ на фақат ҷанбаҳои назариявӣ методологии мавзуро, балки тағйирёбии мазмун ва мундариҷаи шуури иқтисодиро дар даврони соҳибистиклолӣ дар робита ба гузариши ҷомеа ба муносибатҳои нави иқтисодӣ мавриди омӯзиш қарор додааст. Дар автореферат муаллиф дуруст муайян намудааст, ки дар шароити ташаккули иқтисодӣ фаромиллӣ ва фанновариҳои бемисл, шуури иқтисодӣ зери таъсири ин равандҳо қарор дорад. Диссертант дуруст муайян намудааст, ки дар муносибатҳои иҷтимоӣ, хусусан дар иқтисодиёт тадбиқ гаштани технологияҳои инноватсионӣ, рақамӣ ва зеҳни сунӣ тафаккури иқтисодӣ хислати глобалӣ ва технологиро касб менамояд.

Тавре Бобозода З. А. дар автореферат овардааст, ислоҳоти иқтисодие, ки дар даврони соҳибистиклолӣ гузаронида шуд, қабули барнома ва стратегияҳои миёнамуҳлат ва дарозмуддати рушди иҷтимоӣ иқтисодии, амали гаштани лоиҳаҳои бузурги муҳандисию иқтисодӣ тасаввурот ва тафаккури иқтисодии аъзоёни ҷамъиятро дигаргун намуд. Дар ин солҳо синфи коргари тоҷик, муҳандисон, техникҳо, соҳибкорон, тоҷирон, саноатчиён ва ғайра ташаккул ёфт, ки онҳо дорои маҳорати олии касбӣ, таҷриба ва донишҳои техникӣ, технологӣ, масъулиятшиносӣ, ҷавобгари дар назди миллату давлат ва ҳоказо мебошанд.

Зербоби охири диссертатсия, ки ба мушкилиҳо ва роҳҳои ҳалли онҳо бахшида шудааст низ ҷолиб аст. Ба сифати мушкилӣ унвонҷӯ сатҳи нокифояи дониш дар низоми таҳсилот, нокифоя будани алоқамандии назария аз амалия, баъзе зиёдаравиҳо дар фаъолияти мақомотҳои фискалӣ, номукаммалӣ қабули донишҷӯён ба мактабҳои олии ва дигарҳо нишон дода шудааст.

Баробари ин, омӯзиш ва таҳлили автореферат нишон дод, ки дар кори диссертатсионии Бобозода З.А. баъзе норасоӣҳо ба назар мерасанд.

1. Ба фикри мо, дар раванди таҳқиқот муаллиф аз асарҳо ва таҳқиқотҳои муаллифони тоҷик камтар истифода намудааст.
2. Дар баъзе қисматҳои қор, аз ҷумла дар зербоби якуми боби ду дар баёни андешаҳо баъзе ҷумлаҳо мутлақ баён гаштаанд.

Камбудиҳои мазкур андешаи мо буда, характери тавсиявӣ доранд, ки ба инобат гирифтани онҳо мазмуни диссертатсияро боз ҳам ғанитар мегардонанд.

Дар маҷмӯъ агар аз рӯйи автореферат ба диссертатсияи Бобозода З.А. дар мавзӯи “Шуури иқтисодӣ ва роҳҳои тақмили он дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон” (таҳлили иҷтимоӣ-фалсафӣ) аз рӯйи ихтисоси 6.3.7 – фалсафаи иҷтимоӣ пешниҳод гардидааст, баҳогузорӣ намуда метавонем зикр кард, ки он таҳқиқоти илмӣ ба анҷом расида буда, дар сатҳи баланди илмӣ иҷро гардида, ба талабот бандҳои 31, 33, 34 ва 35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Хукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он Бобозода З.А. сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои фалсафа аз рӯйи ихтисос номбар шуда мебошад.

Муқаррир

Н.и.ф муаллими калони кафедраи таҳсилоти
ибтидоӣ ва фанҳои иҷтимоӣ-гуманитарии
МД “Донишқадаи байналмилалӣ сайёҳӣ
ва соҳибкорӣ Тоҷикистон”-и

МД “Донишқадаи байналмилалӣ Хучанд”

Мамадҷонова М.Д.

Имзои Мамадҷонова М.Д.-ро тасдиқ мекунам:

Сардори шӯъбаи махсуси кадрҳои МД

“Донишқадаи байналмилалӣ сайёҳӣ

ва соҳибкорӣ Тоҷикистон”-и

МД “Донишқадаи байналмилалӣ Хучанд”

Юнусова О.М.

02.10.2026

